

Ändringar av ekonomiförvaltningen vid ministerier, ämbetsverk och inrättningar

I organiseringen av och informationshanteringen i statens ekonomi- och personalförvaltning pågår genomgripande reformprojekt. En ökning av ekonomiförvaltningens produktivitet och effektivitet har ansetts bygga främst på att servicecentraler inrättas, vilket förutsätter förnyelser också hos kundämbetsverken. Rationaliseringsåtgärderna har vid sidan av annat förväntats medföra ett mervärde i planeringen och uppföljningen av ministeriernas, ämbetsverkens och inrättningarnas verksamhet. Också bestämmelserna om statsbudgeten betonar nuförtiden mera än förr sambandet mellan verksamhet och ekonomi samt betydelsen av styrning, övervakning och uppföljning.

Huvudfrågan vid revisionen var att klargöra hur målsättningarna att reformera ekonomiförvaltningen har förverkligats vid de ministerier, ämbetsverk och inrättningar som var föremål för granskningen. Med revisionen ville man kartlägga huruvida reformerna har medfört mervärde i skötseln och utvecklandet av förvaltningens uppgifter, i vilken mån nyttoeffekter på produktiviteten har realiserats, vilka som har varit de största hindren för reformernas genomförande samt hur reformerna har styrts och följts upp. Samtidigt med denna revision utförde Statens revisionsverk en revision av Inrikesförvaltningens servicecentral (187/2009). Vid den granskades reformen ur servicecentralernas synvinkel.

De sparmål som har uppställts för reformen av ekonomi- och personalförvaltningen har skrivits in i förvaltningsområdesvisa produktivetsprogram. Målsättningen är att öka produktiviteten fram till år 2011 med 30-40 procent. Målsättningarna har definierats som årsverken, och kvalitativa målsättningar har inte uppställts. Som det nu ser ut förefaller de mest betydande inbesparingarna att bli verkliga först efter att ekonomi- och personalförvaltningens enhetliga informationssystem tas i användning på 2010-talet. Principen har varit att reformerna genomförs under iakttagande av en god perso-

nalpolitik, vilket bör beaktas när man bedömer servicecentralprojek-
tens effekter på kort sikt.

Hitills har målsättningarna förverkligats svagt vid de ministerier,
ämbetsverk och inrättningar som varit föremål för revisionen. Vid
revisionen har också observerats att uppföljningen av den uppnådda
nyttan inte har varit systematisk. I uppföljningen har också före-
kommit många till redovisnings- och uppföljningssystemen anknut-
na brister, som har gjort det svårare att göra tillförlitliga analyser.
På nyttans realisering har inverkat bland annat det, att hos service-
centralernas kundämbetsverk alltjämt har kvarstått en stor mängd
uppgifter som hör till ekonomiförvaltningen, emedan uppgiftsproc-
esserna inte i samtliga fall har överförts till att i sin helhet skötas
av servicecentralen. Trots att processer har gjorts elektroniska, över-
förs i förvaltningen alltjämt en onödigt stor mängd information ma-
nuellt. I uppgiftsfördelningen mellan servicecentralerna och kund-
ämbetsverken har dessutom förekommit en del oklarheter som för-
utsätter korrigerings.

Eftersom skötseln av ekonomi- och personalförvaltningens bas-
uppgifter har tagit en stor del av tiden vid servicecentralerna och
kundämbetsverken, har personal inte i detta skede av reformen kun-
nat frigöras i planerat antal för egentlig verksamhet som ger mer-
värde. Även i bästa fall har planerings- och utvecklingsprojekten
som är ämnade att stöda det strategiska och operativa beslutsfattan-
det först kommit i gång.

De organisationsreformer som har skett i förvaltningen och inrät-
tandet av servicecentraler har ställt också den interna kontrollen
inför nya utmaningar och utvecklingsbehov. Trots det har den inter-
na kontrollen inte förnyats i tillräcklig grad, och även i detta avse-
ende är ansvaren mellan kundämbetsverken och servicecentralerna
delvis oklara. Vid de objekt som varit föremål för revision har re-
surserna för den interna kontrollen varit knappa, och den interna
kontrollen har inte förmått ändra på sina verksamhetssätt. I ekono-
miförvaltningens och den interna kontrollens organisering och för-
faringsätt finns ett behov av utveckling.

I enlighet med statsrådets beslut genomfördes servicecentralpro-
jektet i två steg genom att man först inrättade flera separata service-
centraler. Detta har emellertid bundit förvaltningens resurser och
fördröjt deras inriktning på andra viktiga utvecklingsåtgärder. Ifall
man som modell för reformen hade valt att inrätta en enda enhetlig

servicecentral utan mellanstadier, hade många av de problem som har orsakats av att informationssystemen och processerna avvikit från varandra, samt av att i synnerhet på inrikesministeriets förvaltningsområde servicecentralprojektet genomdrevs med en alltför stram tidtabell, kunnat undvikas. Med ett sådant förfarande hade man bättre kunnat säkerställa att förfarandena på förvaltningsområdena är enhetliga redan i ett tidigt skede när informationssystemen tas i bruk. Sålunda hade det varit möjligt att förhindra att olika praxis rotar sig vid servicecentralerna och att sannolikt i ett tidigare skede uppnå en bättre kostnadseffektivitet i ekonomi- och personalförvaltningen.